

Otázky konce lidského života

Jak se vyrovnat se smrtelností? Jak se vyrovnat se smrtí?

- Uspokojivá odpověď?
- Rady a návody?
- Zkušenosti, pozorování, přemítání

Reminiscence

- Přemýšlení o smrti (před čtyřicítkou x po čtyřicítce)
- Proč neoplakáváme erythrocyty?
  - Zajímavá paralela (pozor však na klamné analogie)
  - Otázka individuality a celku
  - Historicky řešeno v komplexu (mýtus, mytologie, náboženství), jehož podobu naše současná společnost obtížně hledá.

Reminiscence

- Taoismus (jako „cesta“)
  - Metafora s octem
-

- Motiv neusilování ve filosofii
(o výkon, o moc...)

- Mircea Eliade

Posvátné a profánní

Mýtus věčného návratu

Téma je společností vnímáno jako etické, ale domnívám se, že je třeba vidět také jeho ontologickou rovinu (tedy rovinu jsoucna a bytí).

Uvedu zde v této souvislosti pouze stručnou připomínku dvou zajímavých myslitelů.

Martin Heidegger ve své vysoce abstrahující a někdy těžko srozumitelné fundamentální ontologii hovoří o „bytí k smrti“.

Člověk je vržen do života a je mu mnoho věcí předplánováno. Jisté však je, že směřuje ke smrti. Proto během života čelí skutečnosti umírání.

Podle Heideggera je přijetí vlastní smrtelnosti složitým procesem. Forma života coby „bytí k smrti“ je pro Heideggera jednou z klíčových existenciál.

Viktor Emanuel Frankl byl psychoterapeutem, který přišel s metodou logoterapie.

Frankl, V. E. (1996). ...A přesto říci životu ano. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství.

Vychází z „touhy po smyslu“. Frankl nabízí možnost „terapie ducha“ založené na vložení smyslu do lidského života.

Podle Frankla existují tři hlavní možnosti takového vložení – vykonání činu, prožití hodnoty a prožití utrpení.

Utrpení podle Frankla vkládá smysl do života, pokud jej člověk dokáže proměnit v morální vítězství.

Proč se domnívám, že je třeba propojit etický diskurs s ontologickým?

Protože je tu několik momentů, které hrají (i historicky) důležitou roli.

Starořecká společnost byla na vysokém stupni kulturního vývoje. Nicméně, kultura byla založena na polyteistickém chápání božstev a vycházela se starých mýtů.

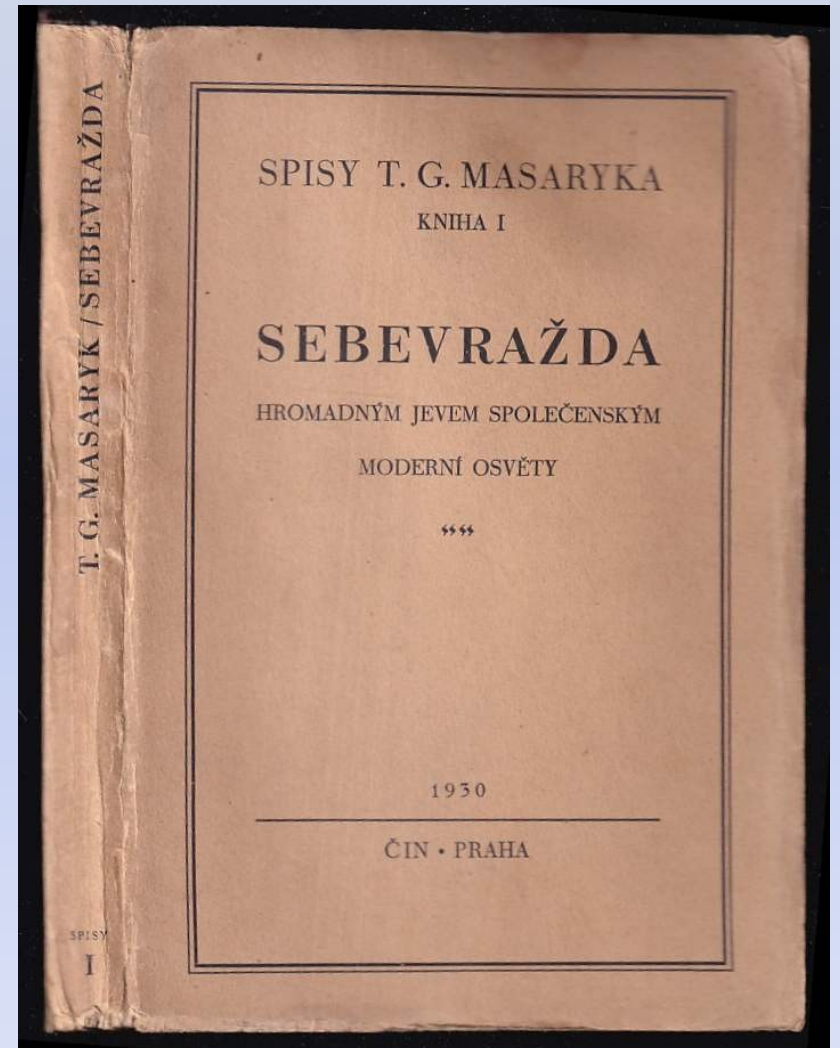
Sebevražda byla (chápano obecně a trochu zjednodušeně) považována za hrdinský akt.

Pro křesťanské chápání světa je sebevražda nepřipustná. Tradice je i filosoficky silná v dílech středověkých (Tomáš Akvinský) či novověkých filosofů (Kant).

Nakolik žijeme ve světě postaveném na křesťanských základech a nakolik přejímáme jeho fragmenty (technicky vzato v obrovském množství, ovšem coby fragmenty)?

- Motiv sebevraždy se v 19. století objevuje v literatuře.
  - Zbyteční lidé – Oblomov (Gončarov), Oněgin (Puškin).
- Termín Ruská ruleta.
- Spojení s nudou a ztrátou smyslu.
-
- Stává se i tématem pro sociology (T. G. Masaryk). *Sebevražda*. (poprvé 1881 – německy, 1904 – česky).
-
- Ve 20. století rezonuje v díle existencionalistů - Camus, Sartre. (*Cizinec, Mor, Nevolnost, Zed'*)
-
- V kontextu 21. století občas odsouváno (stejně jako otázky smrti obecně) „někam k vědě“.
-
- Důraz na individualizaci života („privatizace“ života, ochrana soukromí, separace od komunit)
  - a odosobnění smrti (únik do nemocnic).

Glosy a odrážky

- Sdílení, smíření Babička B. Němcové: „Šťastná to žena!“
- Rituály
  - Pohřeb – rozloučení
  - Vzpomínky
- Přílišná ustrašenost
- Uchování důstojnosti
- Vzdělání versus intuice (Frankl versus Babička)

Otázky konce lidského života

Diskuse

Základní zdroje:

- Frankl, V. E. (1996). *...A přesto říci životu ano*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství.
- Masaryk, T. G. M. (1930). *Sebevražda hromadným jevem společenským moderní osvěty*. Praha: ČIN.
- Heidegger, M. (1991). *Bytí a čas*. Praha: OIKOYMENH.